

การอบรมเลี้ยงดูบุตร

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีของสังคม การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กมีความสำคัญมาก นักจิตวิทยายอมรับว่าประสบการณ์ในวัยเด็กมีความสำคัญยิ่ง สำหรับเด็กในการเรียนรู้คุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความขยันขันแข็ง ระเบียบวินัย การรักษาความสะอาด ฯลฯ โดยเฉพาะเกี่ยวกับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ นับว่ามีความสำคัญมาก สำหรับสุขภาพจิตและการเติบโตเป็นพลเมืองดีในสังคม¹ เด็ก ๆ ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มักจะไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแล อบรม และสั่งสอนจากพ่อแม่เท่าที่ควร อาจเป็นเพราะ พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับลูก ๆ เนื่องจากต้องออกไปทำงาน และงานที่ทำก็หนัก ต้องใช้แรงกายเมื่อยกลับมาบ้านอารมณ์ ความรู้สึกที่จะพูดคุยเอาใจใส่ในตัวลูก ก็ไม่ค่อยมี เพราะอยากพักผ่อน จึงทำให้ไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนหรือความประพฤติของลูก ว่าวันหนึ่ง ๆ ลูกไปโรงเรียนหรือไม่ ไปเล่น ไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ ที่ไหนบ้าง เพื่อน ๆ ของลูกมีนิสัยเป็นอย่างไรบ้าง เพราะเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อความคิด และพฤติกรรมของเด็ก ๆ เป็นอย่างมาก และอาจประกอบกับพ่อแม่ในครอบครัว ก็มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ส่วนมากจะมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ จึงไม่ค่อยเอาใจใส่ อบรมสั่งสอนลูก ให้มีความทะเยอทะยานในการศึกษาที่สูง ให้มีความประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ อาจเป็นเพราะพ่อแม่เชื่อในหลักที่ว่า "เด็กจะดี ๆ เอง จะชั่ว ๆ เอง" จึงเลี้ยงลูกตามบุญตามกรรม ไม่ได้เอาใจใส่ดูแล และพ่อแม่

¹ ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง, "ครอบครัวในสังคมไทย," หน้า 8.

อาจใช้วิธีลงโทษที่รุนแรงแก่ลูก เมื่อลูกทำความผิดและในบางครั้งอาจลงโทษลูกอย่างไม่มีเหตุผล ทำให้ลูกขาดความรักความอบอุ่น มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีใครรัก และถ้าขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่มาก ๆ อาจทำให้กลายเป็นเด็กที่มีปัญหา คบเพื่อนगेเร และทำผิดกฎหมาย เช่น ลักขโมย ไล่ในที่สุด

ในครอบครัวที่ยากจนหาเช้ากินค่ำ เช่น ในสลัมมักพบว่า แม่ส่วนใหญ่จะเลี้ยงลูกที่ยังเล็ก ๆ ด้วยนมกระป๋องราคาถูก เช่น นมช่นหวาน ซึ่งมีคุณค่าทางอาหารและมีประโยชน์ต่อร่างกายของเด็ก ๆ น้อยมาก ซึ่งแม่พ่อแม่อาจจะรู้ แต่ความยากจนบังคับให้ต้องเลี้ยงลูกด้วยนมกระป๋องราคาถูก เพราะไม่มีเงินซื้อนมผงดี ๆ มีคุณค่าทางอาหารอย่างที่ครอบครัวชนชั้นกลางและชั้นสูงใช้เลี้ยงลูก จึงมักปรากฏว่าเด็ก ๆ ในครอบครัวยากจนมักเป็นโรคขาดอาหารเติบโตช้า ซึ่งจากการศึกษาที่สลัมของกรุงเทพมหานคร บางปะอิน บริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลองและที่ชนบทของจังหวัดอุบลราชธานี โดยแพทย์หญิงเพ็ญศรี กาญจนนัษฐิติ แพทย์หญิงสาคร ธนนิคัต และนายแพทย์อารี วัลยะเสวี พบว่า โรคขาดโปรตีนและคาลอรี ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของโรคขาดอาหาร เป็นปัญหาสำคัญที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง¹

อาหารที่ใช้เลี้ยงบุตรอายุแรกเกิดถึง 1 ขวบ

จากการศึกษาในบทที่ 5 เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวกับเครือญาติ ซึ่งพบว่า มีจำนวน 10 ครอบครัว จากจำนวนครอบครัวทั้งหมด มีลูกอายุไม่เกิน 1 ขวบ ซึ่งเป็นครอบครัวที่ภรรยาทำงานที่บ้าน 3 ราย และภรรยาเป็นผู้เลี้ยงลูก เป็นครอบครัวที่ภรรยาทำงานนอกบ้าน 7 ราย ผู้เลี้ยงลูกเล็ก ๆ ใ้ คือ ย่าหรือยายที่

¹นายแพทย์ไกรสิทธิ์ ตันศิริรินทร์, "โรคขาดโปรตีนและคาลอรี" (Protein Calorie Malnutrition) "ภาควิชากุมารเวชศาสตร์และศุนย์วิจัย คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, (โรเนียว) หน้า 3.

อยู่บ้านเดียวกัน 2 ราย สามีและภรรยาผลัดเปลี่ยนกันเลี้ยงลูก เวลาไม่ไปทำงาน 1 ราย จ้างเพื่อนบ้านเลี้ยง 2 ราย ลูกอายุเกิน 15 ปี เลี้ยง 1 ราย และมี 1 รายที่ยกลูกให้เพื่อนบ้านไป เนื่องจากไม่มีปัญหาเลี้ยง (คูตารางที่ 48) เมื่อถามว่าผู้ให้สัมภาษณ์ใช้อาหารอะไรเลี้ยงลูก พบว่า ครอบครัวที่ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน จำนวน 7 ครอบครัว มี 5 ครอบครัวที่ใช้นมกระป๋องเลี้ยงลูก นมกระป๋องที่ใช้เลี้ยงลูก ได้แก่ นมเมจิ นมแลคโตเจน เอส 26 ซึ่งได้รับแจกจากโรงพยาบาลหรือศูนย์บริการสาธารณสุข นอกจากนั้น ก็ได้แก่ นมตรามะลิ และ นมตราหมี เป็นต้น และอีก 2 ครอบครัวที่ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เลี้ยงลูกด้วยนมแม่และนมกระป๋อง กล่าวคือ เวลาออกไปทำงานนอกบ้านก็เลี้ยงลูกด้วยนมกระป๋อง เวลากลับจากทำงานก็เลี้ยงด้วยนมแม่ ส่วนครอบครัวที่ภรรยาทำงานที่บ้าน และมีลูกเล็ก ๆ จำนวน 3 ครอบครัว ภรรยาเป็นผู้เลี้ยงลูกเอง โดยให้กินทั้งนมกระป๋องและนมแม่ ซึ่งนมกระป๋องที่ใช้เลี้ยงลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ นมตรามะลิ ตราเรือใบ และนมตราหมี

สุขภาพของสมาชิกครอบครัวขณะทำการศึกษา

ขณะสัมภาษณ์ พบว่ามีครอบครัวที่มีผู้เจ็บป่วย จำนวนค่อนข้างสูง คือ 42 % (21 ครอบครัว) ไม่มีผู้เจ็บป่วยในครอบครัว 58 % (29 ครอบครัว) และพบว่า ใน 42 % ของครอบครัวที่มีผู้เจ็บป่วยนั้น 40.5 % (17 ครอบครัว) ป่วยเป็นโรคเรื้อรังประจำตัว ทั้งร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ซึ่งผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อรังในครอบครัวคือ พ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ โรคเรื้อรังดังกล่าว คือ วัณโรค มะเร็งที่มดลูก กิซ่าน ไอบและหอบ โรคประสาท (เคยเข้าโรงพยาบาลบ้านสมเด็จ) ปวดศีรษะเป็นประจำและโรคท้องมาร และในครอบครัวที่มีผู้ป่วย 21 ครอบครัวนี้ ยังพบว่า มีลูกที่กำลังเจ็บป่วยอยู่ 7 ครอบครัว (16.6 %) โรคที่เป็นได้แก่ โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ โรคไขเลือดออก ทวีรอนเป็นไข้ธรรมดา และโรคขาดอาหาร (ตารางที่ 60)

ตารางที่ 60 ภาวะการเจ็บป่วยและไม่เจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว (เปอร์เซ็นต์)

สมาชิกในครอบครัว	เจ็บป่วย		ไม่เจ็บป่วย	รวม
	ป่วยเป็นโรค เรื้อรังพบใน พ่อแม่	ป่วยเป็นโรค อื่น ๆ พบใน ลูก ๆ		
เจ็บป่วย	40.5 (17)	16.6 (7)	0	67.1 (24)
ไม่เจ็บป่วย	0	0	58 (29)	58 (29)
รวม				125.1* (53)*

หมายเหตุ * จำนวนทั้งหมดไม่เท่ากับ 50 ครอบครัว และ 100 เปอร์เซ็นต์
เนื่องจากในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เจ็บป่วย บางครอบครัวมีลูกเจ็บป่วย
ด้วย

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์
หัวหน้าครอบครัวและภรรยา มักป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งมีทั้งร้ายแรงและไม่ร้ายแรงอยู่
เป็นจำนวนมากค่อนข้างมาก ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคต่อการทำงานเป็นอย่างมาก เพราะ
เมื่อเกิดเจ็บป่วยขึ้นมากก็จะไปทำงานไม่ได้ ทำให้ครอบครัวขาดรายได้ และในขณะ
ทำการศึกษารั้งนี้ พบว่ามี 7 ครอบครัวที่มีลูกกำลังเจ็บป่วย

วิธีรักษาพยาบาลเมื่อบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย

จากการสัมภาษณ์ พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่จะไปหาแพทย์เพื่อรักษา
86 % (43 ครอบครัว) ซึ่พยายามรักษาเอง 8 % (4 ครอบครัว) ไม่ตอบ 6 %
(3 ครอบครัว) (ตารางที่ 61)

ตารางที่ 61 วิธีรักษาพยาบาลเมื่อบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย

วิธีรักษา	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไปหาแพทย์	43	86
ซื้อยามารักษาเอง	4	8
ไม่ตอบ	3	6
รวม	50	100

จากตาราง 86 % ที่ตอบว่าไปหาแพทย์ เมื่อลูกหรือสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยขึ้นมา นั้น พบว่า 60.5 % ไปหาแพทย์ที่ศูนย์รวมน้ำใจคลองเตย (ในวันราชการ) แพทย์ที่คลินิกกล้วยน้ำไท แพทย์ที่ลอค 9 (ในวันหยุดราชการ) และแพทย์ของการท่าเรือแห่งประเทศไทย 16.3 % ไปหาแพทย์ที่โรงพยาบาล 2.3 % ไปหาแพทย์ที่ศูนย์บริการสาธารณสุขสุขุมวิท และ 20.9 % ไม่ทราบว่าไปหาแพทย์ที่ไหน แต่ไปหาแพทย์ให้รักษาเมื่อป่วย (ตารางที่ 62)

ตารางที่ 62 จำนวนครอบครัวไปหาแพทย์เมื่อเจ็บป่วย จำแนกตามสถานที่ไปรับการรักษา

สถานที่ไปรักษาพยาบาล	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไปหาแพทย์ที่ศูนย์รวมน้ำใจคลองเตย	18	41.9
ไปหาแพทย์ที่คลินิกกล้วยน้ำไท	3	7.-
ไปหาแพทย์ที่ลอค 9	4	9.3
ไปหาแพทย์ที่โรงพยาบาลของการท่าเรือ ฯ	1	2.3
ไปหาแพทย์ที่โรงพยาบาล	7	16.3
ไปหาแพทย์ที่ศูนย์บริการสาธารณสุขสุขุมวิท	1	2.3
ไปหาแพทย์แต่ไม่ระบุว่าไปหาที่ไหน	9	20.9
รวม	43	100

การที่ครอบครัวผู้รับการสงเคราะห์ พาลูก ๆ หรือสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัวที่เจ็บป่วยไปหาแพทย์เป็นส่วนใหญ่ ก็เนื่องมาจากในสลัมคลองเตย มีหน่วยงานทั้งของทางราชการและเอกชน ส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อยู่อาศัยในสลัมคลองเตย ที่ศูนย์รวมน้ำใจคลองเตย บริเวณล๊อค 6 หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาบุคคล สภากรกิจกรแห่งประเทศไทย เป็นต้น สำหรับค่านการรักษายาบาลก็มีแพทย์และนางพยาบาลจากกองบรรเทาทุกข์ สภากาชาดไทย และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร มาปฏิบัติงานทุกวันในเวลาราชการที่ศูนย์รวมน้ำใจคลองเตย ทั้งนี้เมื่อลูกหรือใครในครอบครัวเกิดเจ็บป่วยขึ้นมา เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือเพิ่งเริ่มเจ็บป่วย ผู้อยู่อาศัยในสลัมคลองเตยส่วนใหญ่ก็จะมารับการรักษาที่ศูนย์รวมน้ำใจแห่งนี้ เนื่องจากอยู่ในบริเวณสลัมคลองเตย ไม่ต้องเสียเวลาเสียเงินไปหาหมอที่อื่น และค่ารักษายาบาลก็แล้วแต่จะมีให้ 1 บาท 2 บาท เพื่อให้ผู้มารับการรักษาเห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการทำงาน ไม่เกิดความคิดว่าเป็นของฟรี ใ้มาง่าย ๆ แต่ถ้ายากจนไม่มีเงินจริง ๆ ก็ไม่ต้องเสียเงิน ทั้งนี้ จึงเป็นไปได้ว่า จะไปรักษาที่โรงพยาบาล ก็ต่อเมื่อมีอาการร้ายแรงหรือเป็นโรคเฉพาะอย่าง ไม่ใช่เป็นโรคทั่ว ๆ ไป

การอบรมสั่งสอนบุตร

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ครอบครัวมีอิทธิพลเหนือการเจริญเติบโตของบุคลิกลักษณะเด็ก เด็กจะเติบโตเป็นประชากรที่ดีของสังคมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่เด็กประสบมาตั้งแต่เล็ก ๆ และการได้รับการอบรมสั่งสอน (socialization) จากพ่อแม่ ครู และเพื่อน ๆ ถ้าเด็กได้รับการอบรมสั่งสอนดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดแล้ว เขาก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคม ไม่เป็นเด็กเกเร อันธพาล ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น จากการศึกษาครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์ จำนวน 50 ครอบครัวในครั้งนี เรื่องการอบรมสั่งสอนลูกในทุก

ค่าน ทั้งการพูดจา การสอนให้ลูกซื้อสัตย์ ไม่ลักขโมยของคนอื่น สอนให้ลูกประพฤติดี ใช้จ่ายประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย ขยันเรียน ฯลฯ พบว่า เป็นครอบครัวที่ภรรยาเป็นผู้อบรมสั่งสอนลูกมากที่สุดมี 64 % เป็นครอบครัวที่สามีอบรมสั่งสอนมากที่สุด 16 % สามีและภรรยาอบรมสั่งสอนลูกเท่า ๆ กัน 6 % ยายเป็นผู้อบรมสั่งสอน 4 % เป็นครอบครัวที่ไม่เข้าชายอีก 10 % คือ ไม่มีลูก 4 % มีลูกแต่ลูกโตและแต่งงานหมดแล้ว ทั้งที่ยังอาศัยอยู่ด้วย และแยกครอบครัวไปแล้ว 4 % และมีลูกยังเล็กมากไม่ถึง 1 ขวบ 2 % (ตารางที่ 63)

ตารางที่ 63 ผู้อบรมสั่งสอนบุตรมากที่สุด

ผู้อบรมสั่งสอน	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
สามี	8	16
ภรรยา	32	64
สามีและภรรยา	3	6
ยาย	2	4
ไม่มีบุตร	2	4
บุตรโตและแต่งงานหมดแล้ว	2	4
บุตรยังเล็กมากไม่ถึง 1 ขวบ	1	2
รวม	50	100

อาจอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ส่วนมากภรรยาเป็นผู้อบรมสั่งสอนบุตรมากที่สุดก็เนื่องจาก โดยธรรมชาติแล้ว แม่มีความใกล้ชิดกับลูกมากกว่าพ่อ เพราะเป็นผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดู และอาจเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ จำนวนครอบครัวที่ถูกทอดทิ้งมีอยู่ถึง 15 ครอบครัว ซึ่งภรรยาเป็นผู้เลี้ยงดูบุตร สามีไม่เคยมารับผิดชอบช่วยเหลือ

ความใกล้ชิดของบิดาที่มีต่อบุตร

จากการศึกษาความใกล้ชิดที่พ่อบิดมีต่อลูกในครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน จำนวน 35 ครอบครัว พบว่า มี 12 ครอบครัว (34.4%) ที่พ่อบิดมีความใกล้ชิดกับลูกมาก มี 8 ครอบครัว (22.8%) ที่ใกล้ชิดบางเวลา 10 ครอบครัว (28.5%) ที่ใกล้ชิดน้อย 1 ครอบครัวไม่ใกล้ชิดเลย (5.7%) ไม่มีลูกและลูกโตและทำงานแต่งงานหมดแล้ว ทั้งที่อยู่ด้วยและอยู่ที่ไม่อื่น รวม 4 ครอบครัว (11.4%) (ตารางที่ 64)

ตารางที่ 64 ความใกล้ชิดของบิดาที่มีต่อบุตร

ความใกล้ชิด	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ใกล้ชิดมาก	12	34.4
ใกล้ชิดบางเวลา	8	22.8
ใกล้ชิดน้อย	10	28.5
ไม่ใกล้ชิดเลย	1	2.9
ไม่มีบุตร	2	5.7
บุตรโตหมดแล้ว	2	5.7
รวม	35	100

ความใกล้ชิดในความหมายของการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การเอาใจใส่ดูแลลูก ช่วยเลี้ยงลูกที่ยังเล็ก ๆ เมื่อกลับจากทำงานแล้ว และมีเวลาว่างให้คำปรึกษากับลูกเมื่อมีปัญหา คอยถามไถ่ความเป็นมาเรื่องเรียน เรื่องทำงาน สุขภาพ ฯลฯ เป็นต้น จากตาราง มี 1 ครอบครัวที่พ่อบิดไม่ใกล้ชิดกับลูกเลย ก็เนื่องจากพ่อแม่ทะเลาะกันทั้งวัน ไม่รู้เรื่อง ไม่เอาใจใส่รับผิดชอบต่อครอบครัว

ทัศนคติในการเลี้ยงบุตร

จากการศึกษาถึงทัศนคติในการเลี้ยงลูกเฉพาะในครอบครัวที่มีลูกอายุเกิน 1 ขวบ ครอบครัวที่มีลูกอยู่ในวัยเรียน หรือออกจากโรงเรียนและทำงานแล้ว แต่ยังไม่แต่งงาน ซึ่งมีจำนวน 45 ครอบครัว พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี เรียนสูง เพื่อจะได้มีงานทำ ไม่เกเร ไม่ลักขโมย ไม่ติดยาเสพติด มีจำนวน 29 ครอบครัว (64.4%) ครอบครัวที่เลี้ยงลูกตามมีตามเกิด ตามบุญตามกรรม ไม่สนใจลูก ลูกจะดีจะชั่วก็แล้วแต่ มีจำนวน 7 ครอบครัว (15.6%) ไม่ตอบไม่ทราบ 9 ครอบครัว (20%) (ตารางที่ 65)

ตารางที่ 65 ทัศนคติในการเลี้ยงบุตร

ทัศนคติในการเลี้ยงบุตร	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
อยากให้ลูกเป็นคนดี เรียนสูง มีงานทำ	29	64.4
แล้วแต่บุญแต่กรรม จะดีชั่วอยู่ที่ลูกไม่สนใจลูก	7	15.6
ไม่ตอบ - ไม่ทราบ	9	20
รวม	45	100

จากข้อมูลเห็นได้ว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีความต้องการเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี เรียนสูง ๆ เพื่อจะได้มีงานดี ๆ ทำ ไม่ต้องมาทำงานเหนื่อยยากเหมือนตน เนื่องจากตนเองไม่ได้เรียนหนังสือหรือเรียนมาน้อย จึงต้องทำงานค่า ๆ ใช้แรงงาน รายได้ไม่แน่นอน ไม่มีความมั่นคงในชีวิต มีความเป็นอยู่คอยาก จึงไม่อยากจะให้ลูกต้องตกอยู่ในสภาพเช่นเดียวกับตน ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ชีวิตให้อยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ สำหรับครอบครัวที่ที่ไม่สนใจเลี้ยงลูก ลูกจะดีจะชั่วก็แล้วแต่บุญแต่กรรม ซึ่งมีจำนวน 7 ครอบครัวนั้น จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีลูกมาก จึงมีเวลาเอาใจใส่ลูกใกล้ชิด ซึ่งปรากฏว่า มี 3 ครอบครัวที่ลูกติดยาเสพติดและเคยถูกจำคุกมาแล้ว

วิธีปฏิบัติต่อบุตรเมื่อบุตรทำความดีและทำความผิด

ในครอบครัวชั้นต่ำหาเช้ากินค่ำ พ่อแม่มักใช้การลงโทษอย่างรุนแรง ปราศจากเหตุผลอยู่เสมอ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ต้องทำงานหนัก จึงหงุดหงิดง่าย เมื่อลูกทำอะไรผิดเล็กน้อย ก็เขียนตี คุ้งคาลงโทษ เป็นการระบายอารมณ์ความทุกข์ยากที่มีอยู่ ประกอบกับในครอบครัวชั้นต่ำ พ่อแม่ส่วนใหญ่มีการศึกษาคำ จึงไม่มีความรู้ในวิธีการอบรมสั่งสอน ปฏิบัติต่อดูกว่า ถ้าปฏิบัติต่อดูกโดยใช้การลงโทษรุนแรง ปราศจากเหตุผลบ่อยครั้งเข้า ลูกจะกลายเป็นคนก้าวร้าว (aggression) มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีใครรักตน แม่แค้นพ่อแม่ ซึ่งจะทำให้เป็นเด็กมีปัญหา ศึกษาค้น ทอสังคม ประชดพ่อแม่ โดยการทำอะไรผิด ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาวิธีที่ใช้ปฏิบัติต่อดูก เมื่อลูกทำความดีหรือทำความผิดใน ครอบครัวที่มีลูกอายุเกิน 5 ขวบขึ้นไป ครอบครัวที่ลูกอยู่ในวัยเรียน และครอบครัวที่ ลูกออกจากโรงเรียน และหรือทำงานแล้ว แต่ยังไม่แต่งงาน ซึ่งมีจำนวน 40 ครอบครัว พบว่า เมื่อลูกทำความดี เช่น เรียนดี ช่วยทำงานมาก มีครอบครัวที่ให้รางวัลแก่ลูก 30 % รางวัลที่ให้ เช่น ให้เงินซื้อขนม หรือพาไปดูภาพยนตร์ ซื้อเสื้อผ้า สายสร้อยให้ เป็นต้น ชมเชยด้วยคำพูด 32.5 % 10 % เฉย ๆ เมื่อลูกทำความดี 5 % ไม่สนใจ และไม่ตอบ 22.5 % (ตารางที่ 66)

ตารางที่ 66 วิธีปฏิบัติต่อบุตรเมื่อบุตรทำความดี

วิธีปฏิบัติเมื่อบุตรทำความดี	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ให้รางวัล	12	30
พูดชมเชย	13	32.5
เฉย ๆ	4	10
ไม่สนใจ	2	5
ไม่ตอบ	9	22.5
รวม	40	100

จากข้อมูลที่ได้จะเห็นว่า ในครอบครัวผู้ได้รับการสงเคราะห์ เมื่อถูกทำ
ความดี ก็มีกรไ้รางวัล และพวชมเชยให้กำลังใจถึง 62.5 % และ 10 % ที่เฉย ๆ
เมื่อถูกทำความดี อาจเป็นเพราะไม่เคยแสดงออกว่ารักลูก สนใจลูก จึงไม่รู้ว่าจะ
ปฏิบัติต่อกันอย่างไร เมื่อถูกทำความดีได้แต่เฉย ๆ

สำหรับวิธีปฏิบัติต่อกันเมื่อถูกทำผิด เช่น ลักขโมย รังแกเด็กอื่น ๆ ทิทยา
เสพติด เป็นต้น พบว่ามีครอบครัวที่ใช้การลงโทษโดยเขียนที่ ค่า 45 % ส่วนใหญ่
พอจะเป็นผู้ลงโทษ สั่งสอน 7.5 % ส่งลูกให้ตำรวจเมื่อติดยา เสพติดหรือขโมยของ
คนอื่น 7.5 % ไม่สนใจว่าลูกจะไปทำอะไรที่ไหน 5 % ยังไม่เคยลงโทษลูกเพราะ
ลูกยังไม่เคยทำผิด 7.5 % ไม่ตอบ-ไม่ทราบ 27.5 % (ตารางที่ 67)

ตารางที่ 67 วิธีปฏิบัติต่อบุตรเมื่อบุตรทำความผิด

วิธีปฏิบัติ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เขียนที่ ค่า	18	45
สั่งสอน	3	7.5
ส่งตำรวจหรือสถานกักกันเด็ก	3	7.5
ไม่สนใจ	2	5
ลูกไม่เคยทำผิด	3	7.5
ไม่ตอบ - ไม่ทราบ	11	27.5
รวม	40	100

จากข้อมูลในตารางที่ 66 และตารางที่ 67 แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวที่
ได้รับการสงเคราะห์มีวิธีการปฏิบัติต่อกันเมื่อทำความดีและทำความผิด คือ เมื่อทำความดีจะ
ให้รางวัลและคำชมเชย (62.5%) และเมื่อทำความผิดวิธีลงโทษคือเขียนที่ โดยพอเป็น
ผู้ลงโทษเป็นส่วนใหญ่

ครอบครัวที่มีบุตรติดยาเสพติด

สภาพที่อยู่อาศัยในสลัมคลองเตย ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของพวกยากจน หาเช่ากินค่าเป็นส่วนใหญ่ มีความเป็นอยู่อย่างแออัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เต็มไปด้วยสิ่งสกปรก ชยะมูลฝอย ไม่มีทอระบายน้ำที่ทิ้งขยะสิ่งปฏิกูล สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ผู้อยู่อาศัยอยู่ในสลัมคลองเตย พบเห็นอยู่ทุกวันนี้คือ การทะเลาะ ค้าหอบ ลักขโมย การซื้อขาย เสพยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งเรื่องยาเสพติดนี้เป็นเรื่องที่เรา เห็นกันเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งมีนักวิชาการบางคนกล่าวว่า ยาเสพติดมักจะมีในบริเวณ ที่มีชายอยู่หนาแน่น ในที่ ๆ ไม่มีการควบคุม ที่ ๆ มีอาชญากรรมมาก ที่ ๆ มีพวก โรคสุราเรื้อรัง ที่ ๆ มีการฆ่าตัวตายมาก และบริเวณที่มีการติดยาเสพติดมากเป็น บริเวณที่มีอาชญากรวัยรุนแรง อัตราก่อวินาศกรรมสูง อัตรารอบครัวแตกแยกสูง และบริเวณ ที่ไม่มีความเป็นระเบียบในครอบครัว¹ ซึ่งสภาพบริเวณที่นักวิชาการกล่าวถึงสถานที่ที่มี ยาเสพติดสูง คล้ายคลึงกับบริเวณที่อยู่อาศัยในสลัมคลองเตยแทบทุกประการ เพราะ ในสลัมคลองเตย คนที่อยู่ในสลัมด้วยกันรู้ว่าใครติดยาเสพติด ใครขายยาเสพติด วิธีซื้อขายทุกอย่างไว้กัน ทุกคนรู้ดี แม่เด็กอายุ 7-8 ขวบ ก็รู้เรื่องยาเสพติดที่ วิธี ติดยา เพราะเพื่อนหรือคนในครอบครัวติดยาเสพติด ซึ่งเลิกไม่ได้ เพราะสภาพแวดล้อม เต็มไปด้วยเพื่อนที่ติดยา เช่นเดียวกัน

จากการสัมภาษณ์ครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์จำนวน 6 ครอบครัว ที่มีลูกติดยาเสพติด พบว่า เป็นเด็กที่อยู่ในวัยรุนแรง ซึ่งออกจากโรงเรียนแล้วทั้งหมด แต่ไม่ได้ทำงาน เพราะติดยาเสพติด เคยถูกตำรวจจับทุกคน และเคยจำคุกทุกคน ขณะสัมภาษณ์ มี 2 ครอบครัวที่ถูกจำคุก เพราะติดยาเสพติดอยู่ สาเหตุที่ติดยาเสพติด คือ เพื่อนในสลัมชวน 4 ราย อีก 2 ราย พ่อแม่ไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งการติดยาเสพติดนี้ นับว่า จะเป็นสาเหตุจูงใจที่ชักนำให้เกิดติดยาเสพติด ประกอบอาชญากรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้ได้เงินมาซื้อยา ซึ่งยามี่ราคาแพง

¹ สุพัทรา สุภาพ, ปัญหาสังคม, หน้า 45.

การศึกษาของบุตร

การศึกษาเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบันนี้ การศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในของแต่ละบุคคล และตัวเขาเองถ้ามีการศึกษา ก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมด้วย ถ้าคนกลุ่มมากได้รับการศึกษาก็จะเป็นเครื่องชี้ถึงระดับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการศึกษา เป็นสิ่งที่ควบคู่กันไป การพัฒนาการศึกษาเป็นการพัฒนาคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนทั้งหลาย ซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติของชาติที่ต้องพัฒนาและใช้ให้เป็นประโยชน์ เพราะการศึกษาช่วยทำให้คนเป็นคนมีบุคลิกภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ และประสบความสำเร็จในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบัน มีองค์ประกอบหลายประการ ที่จะทำให้บังเกิดผลทางการศึกษา สิ่งที่สำคัญในการศึกษาคือ จะต้องมียุทธศาสตร์ในการศึกษา ฐานะทางการเงินของพ่อแม่ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาและความทะเยอทะยาน กระตือรือร้นของพ่อแม่ต่อการศึกษามารดาของบุตร รวมทั้งความสนใจและความสามารถของเด็กเองด้วย จึงจะทำให้บรรลุผลในการศึกษา

โดยที่การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพเป็นทรัพยากรอันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาคตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา หรือนัยหนึ่งเด็กทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาจนกว่าจะจบการศึกษาภาคบังคับ คือการศึกษาระดับประถมเป็นอย่างน้อย เป็นที่น่าสังเกตว่ายังมีเด็กในวัยเรียนเป็นจำนวนมาก ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา โดยเฉพาะเด็กในแหล่งเสื่อมโทรมต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งขณะนี้แหล่งเสื่อมโทรมถึง 336 แห่ง ประชากรที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่อพยพมาจากต่างจังหวัด เพื่อแสวงหางานทำในกรุงเทพมหานคร ไม่มีทะเบียนบ้านเป็นหลักฐาน

¹ วิไลวรรณ ศรีตระกูล, "โรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ในแหล่งเสื่อมโทรมของกรุงเทพมหานคร" กองโรงเรียน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (โรเนียว)

ถูกต้องแน่นอน และบุตรที่เกิดภายหลังก็ไม่มีสตึบัตริ์ จึงไม่สามารถเข้าเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษาตามปกติได้ ประกอบกับครอบครัวอยู่ในสภาพยากจน บิดามารดา
ต้องออกทำงานหาเลี้ยงชีพ ไม่มีเวลาเลี้ยงดูและอบรมบุตร ปล่อยให้บุตรอยู่กับตาม
ลำพัง เด็กจึงใช้เวลาว่างไปเที่ยวฆ่าสุ่ม เล่นการพนัน คบเพื่อนเกเร เบี่ยงเบน
ไปในทางกระทำผิด ซึ่ง เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาสังคมตามมาเกี่ยวกับการขาด
การศึกษาของเด็ก ในแหล่งเสื่อมโทรมในกรุงเทพมหานครนี้ กรุงเทพมหานครฐานะ
เป็นทรวงการเมือง ในรูปการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนครหลวง มีหน้าที่โดยตรง
ที่จะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กและเยาวชนทุกคน ในเขตความรับผิดชอบ
จึงได้กำหนดนโยบายทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครไว้ว่าจะให้เด็กในเกณฑ์บังคับ
ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาได้เข้าเรียนทั่วถึง โดยเฉพาะในแหล่งเสื่อมโทรมต่างๆ
ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา เพราะครอบครัวประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม
และกฎหมาย ทั้งได้กล่าวแล้ว ให้ได้รับการศึกษาอบรมในสถานศึกษาตามสิทธิอย่าง
เสมอภาค กรุงเทพมหานครจึงดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่แห่งแรก
ที่บริเวณแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ล็อก 6 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2520 โดยรับ
เด็กในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับและมีปัญหาต่าง ๆ
เช่น ไม่มีทะเบียนบ้าน ไม่มีสตึบัตริ์ ซึ่งจะใช้เป็นหลักฐานในการแจ้งเข้าเรียนใน
โรงเรียนปกติได้มา เข้าเรียนในโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ ปัจจุบันนี้กรุงเทพมหานคร
ได้จัดตั้งโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ในแหล่งเสื่อมโทรม รวม 7 แห่ง

การจัดตั้งโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่โดยกรุงเทพมหานครดังกล่าว นับว่า
ได้ช่วยเหลือเด็ก ๆ ในแหล่งเสื่อมโทรมให้มีโอกาสเข้าโรงเรียน มีความรู้ นอกจากนี้
ที่บริเวณแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ในปัจจุบันมีโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจคลองเตยตั้งอยู่
ในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย เพื่อรับเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม
คลองเตยและบริเวณเข้าเรียนอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันเด็ก ๆ ในแหล่ง

เลื่อมโทรมคลองเตย มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ไม่เหมือนในสมัยก่อนที่เด็ก ๆ เข้าเรียนไม่ได้ เนื่องจากไม่มีทะเบียนบ้าน ดังนั้นปัญหาเด็กขาดการศึกษาในแหล่งเลื่อมโทรมคลองเตยปัจจุบันจึงมีน้อยลง

จำนวนครอบครัวที่มีบุตรไปโรงเรียนและระดับชั้นเรียนที่ศึกษา

จากการศึกษาเรื่องการศึกษาของบุตรในครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์พบว่า มี 39 ครอบครัว (78 %) ที่มีบุตรอยู่ในวัยเรียน แต่มีครอบครัวที่มีบุตรไปโรงเรียนเพียง 38 ครอบครัว อีก 1 ครอบครัว ไม่ให้บุตรเข้าโรงเรียน เพราะให้เลี้ยงน้องอยู่กับบ้าน (ตารางที่ 68)

ตารางที่ 68 จำนวนครอบครัวที่มีบุตรไปโรงเรียน

จำนวนบุตรไปโรงเรียน	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
1	14	28
2	7	14
3	9	18
4	4	8
5	2	4
6	2	4
ไม่มีบุตรไปโรงเรียน	12	24
รวม	50	100

โรงเรียนที่บุตรไปเรียน ส่วนใหญ่คือโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจคลองเตย ซึ่งอยู่ใกล้บ้าน และมีอาหารกลางวันให้นักเรียน และโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้บริเวณคลองเตย เช่น โรงเรียนสามัคคีสงเคราะห์ โรงเรียนวัดคลองเตย โรงเรียนหมู่บ้านพัฒนาซึ่งอยู่ในบริเวณแหล่งเลื่อมโทรมคลองเตยเช่นกัน โรงเรียนที่บุตรของ

ครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์ไปเรียน ส่วนมากเป็นโรงเรียนรัฐบาล หรือเอกชน ที่ให้ความช่วยเหลือเด็กยากจน เช่น เสื้อผ้าชุดนักเรียน อาหารกลางวันและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สมุด ดินสอ หนังสือ เป็นต้น

ตารางที่ 69 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครอบครัวที่มีบุตรไปโรงเรียนและจำนวนบุตร
ที่ไปโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครอบครัวที่มี			รวม	รวมจำนวน % ของบุตรที่ไป โรงเรียนทั้ง หมด
	บุตรไป ร.ร.1คน	บุตรไป ร.ร.2คน	บุตรไป 3คนและมากกว่า		
อนุบาล	2	0	0	2(4.3%)	2(2.2%)
ป.1 - ป.4	14	8	13	35(76.1%)	79(84.9%)
ป.5 - ป.7	3	1	1	5(10.9%)	8(8.6%)
วิชาชีพ*	3	1	0	4(8.7%)	4(4.3%)
รวม					93(100%)

หมายเหตุ * เรียนวิชาชีพในความหมายการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง วิชาตัดเย็บเสื้อผ้า
ช่างกล และทหารเรือ

จากตารางจะเห็นว่า จำนวนบุตรที่ไปโรงเรียนจะลดน้อยลง เมื่อระดับ
การศึกษาสูงขึ้น และอาจอธิบายได้ว่า ครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์ส่วนใหญ่สามารถ
ส่งบุตรให้เรียนได้ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ เพราะในระดับ
การศึกษาที่สูงขึ้นไป ค่าใช้จ่ายในการศึกษาก็จะมากขึ้นตามด้วย และต้องเดินทางไป
เรียนข้างนอกที่โรงเรียนที่มีชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากโรงเรียนในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม
คลองเตย หรือโรงเรียนที่อยู่ใกล้ ๆ เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา อย่างไรก็ตาม ไม่
ปรากฏมีครอบครัวใดมีลูกเรียนอยู่ในระดับปริญญาหรืออนุปริญญา ระดับการศึกษาที่สูงเรียน

สูงสุด คือ วิชาชีพ (4 ครอบครั้ว) โตะแก เรียนคักเสื่อ ซางกล และมี 1 ครอบครั้ว
ที่มีลูกเรียนจาทหารเรือ

ทัศนคติของบิดามารดาที่มีต่อการศึกษาลูก

ถึงแม้จะรู้ว่าสาเหตุพื้นฐานอันหนึ่งที่ทำให้เกิดช่องว่างทางสังคมระหว่าง
ตนเองกับผู้อื่น คือ การมีการศึกษาคำ หรือการไร้การศึกษาของตนเอง แต่ก็ไม่ได้ทำ
ให้ครอบครัวชาวสลัมรับรู้ถึงคุณค่าของการศึกษาศสมัยใหม่ ที่จะให้แกลูก ๆ เพราะความ
ยากจนที่ประสบอยู่ทุกวัน ทำให้ชาวสลัมส่วนมาก คิดว่าลาพังแต่เงินซื้อข้าวกินวันหนึ่ง ๆ
ก็แทบจะไม่มี คังนั้นเรื่องจะหวังให้ลูกได้เรียนสูง ๆ คงไม่มีปัญญาส่งเรียนแน ๆ ทำให้
เกิดความท้อแท้ในชีวิต เพราะความยากจนทำให้คิดว่า จะทำอย่างไรชีวิตก็เหมือนเดิม
ไม่ได้ดีขึ้น จึงไม่คิดที่จะขยับขยายให้ดีขึ้น คังนั้นชาวสลัมพวกที่คิดเช่นนั้นจึงไม่สนใจ
เกี่ยวกับความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของลูกเท่าใดนัก ซึ่งต่างกับคนชั้นกลางและชั้นสูง

ความหวังที่อยากจะให้ลูกได้เรียนสูงนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหวังของ
พ่อหรือแม่อย่างเดียวก แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถทางการศึกษาของลูก และฐานะทาง
การเงินของครอบครัวด้วย จากการศึกษเกี่ยวกับทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการศึกษาลูก
ลูกในครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์ครั้งนี้ พบว่าครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์
มีความสามารถส่งลูกเรียนได้สูงสุด แค่ประณปีที่ 4 39.5 % ซึ่งเป็นจำนวน
เปอร์เซนต์สูงสุด รองลงมาคือสามารถส่งได้เท่าที่ลูกจะเรียนได้สูงสุด 23.9 %
สำหรับความนึกคิดของพ่อแม่ที่มีต่อความสามารถในการเรียนของลูก พบว่าส่วนใหญ่ คือ
50 % ไม่ทราบหรือบอกไม่ได้ว่าลูกของตนมีความสามารถเรียนถึงระดับสูงสุด ได้แ
ไหน ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่เคยคิดหรือมีความมุ่งหวังต่อการศึกษาลูกสูง และจาก
การศึกษานี้ พบว่าพ่อแม่ในครอบครัว ผู้ได้รับการสงเคราะห์ ต้องการให้ลูกได้เรียน
วิชาชีพ เช่น คำรวจ ทหาร ครู ซางไฟฟ้า ฯลฯ เป็นจำนวนสูงสุดเท่า ๆ กันกับ
ต้องการให้เรียนสูงสุดแค่ชั้นประณปีที่ 4 คือ 21.1 % มีเพียง 7.9 % ก็ต้องการให้
ลูกเรียนถึงระดับมหาวิทยาลัยหรือเทียบเท่า โดยสรุปแล้ว พ่อแม่ในครอบครัวผู้ได้รับ

การสงเคราะห์ ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้หรือนึกคิดต่อความสามารถในการเรียนของ
ลูก (50%) และความสามารถในทางการเงิน ที่จะส่งลูกเรียนไค้สูงสุด มีแค่ประม
ปีที่ 4 และพออ่านออกเขียนไค้เท่านั้น (45.3%) และพ่อแม่ในครอบครัวที่ไค้รับการ
สงเคราะห์ส่วนใหญ่ มีความต้องการให้ลูกเรียนสูง ๆ มีความรู้ มืงานทำ โดยต้องการ
ให้เรียนวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ (63.2%) (ตารางที่ 70)

ตารางที่ 70 ความคาดหวังของบิดามารดาที่มีต่อการศึกษาคของบุตร (เปอร์เซนต์)

ระดับการศึกษา	ความต้องการ ของบิดามารดา ให้ลูกไค้ศึกษา ขั้นสูงสุด	ความนึกคิดของบิดา มารดา ที่มีต่อความ สามารถในการเรียน ของบุตร	ความสามารถของ บิดามารดาที่จะส่ง บุตรเรียนไค้ถึงขั้น สูงสุด	รวม
มหาวิทยาลัยหรือ เทียบเท่า	7.9(3)	0	0	7.9(3)
มัธยมศึกษา 3	2.6(1)	0	2.6(1)	
ประถมปีที่ 7	2.6(1)	7.9(3)	0	
ประถมปีที่ 4	21.1(8)	23.7(9)	39.5(15)	
วิชาชีพ	21.1(8)	18.4(7)	0	
เท่าที่จะสามารถ ส่งไค้หรือเท่าที่บุตร เรียนไค้สูงสุด	18.4(7)	0	23.9(11)	
มีความรู้มืงานทำ อื่น ๆ เช่นพออ่าน ออกเขียนไค้	15.8(6)	0	0	
ไม่ทราบ	0	0	15.8(6)	
	10.5(4)	50(19)	13.2(5)	
รวม	100 (38)	100(38)	100(38)	

การเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีต่อการศึกษานักเรียน

จากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองเอาใจใส่ในการเรียนของลูก เช่น คอยบอกให้ทำการบ้าน อ่านหนังสือ สอนให้ทำการบ้าน ส่วนใหญ่คือ แม่ เป็นผู้ดูแล มีจำนวน 34.2 % ครอบครัวที่พ่อเป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ มีจำนวน 15.7 % ทั้งพ่อและแม่เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ 13.2 % ย่าหรือยาย หรือน้าเป็นผู้เอาใจใส่ 7.9 % และเด็ก ๆ ทำการบ้านเอง อ่านหนังสือเอง โดยไม่มีใครในครอบครัวเอาใจใส่ จะเรียนหรือไม่เรียนไม่สนใจ มีถึง 23.7 % (ตารางที่ 71)

ตารางที่ 71 ผู้ดูแลเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตรในครอบครัว

ผู้ดูแล	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
บิดา	6	15.7
มารดา	13	34.2
บิดาและมารดา	5	13.2
ย่าหรือยายหรือน้า	3	7.9
ไม่มีใครดูแล	9	23.7
ไม่ตอบ	2	5.3
รวม	38	100

การให้บุตรออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบ

จากจำนวน 38 ครอบครัว (76%) ที่มีลูกไปโรงเรียน พบว่ามี 5 ครอบครัว (13.2%) ที่ให้ลูกออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบ มีสาเหตุจาก แม่ ให้ออกมาเลี้ยงน้องเวลาแม่ไปทำงาน 4 ราย (2 ครอบครัว) ออกมาอยู่บ้านเฉย ๆ 1 ราย และอีก 2 ราย ออกจากโรงเรียนเพราะป่วยเป็นโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบและ

สมองไม้คือ โดยมีเด็กที่ออกจากโรงเรียนกลางคันหรือเรียนไม่จบทั้งหมด 6 คน จากเด็กที่ไปโรงเรียนทั้งหมด 93 คน เป็นเด็กกำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 คน ประถมปีที่ 3 2 คน ประถมปีที่ 4 1 คน และกำลังเรียนประถมศึกษาปีที่ 7 อยู่ 1 คน ซึ่งทั้งหมดมีอายุต่ำกว่า 15 ปี

ปัญหาการเรียนของบุตร

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนของบุตรที่มากที่สุด คือ การขาดโรงเรียน รองลงมาคือ การสอบตกซ้ำชั้น การหนีโรงเรียนและการไปโรงเรียนสาย (ตารางที่ 72)

ตารางที่ 72 ปัญหาการเรียนของบุตร

ปัญหา	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
สอบตก	6	18.2
หนีโรงเรียน	6	18.2
ขาดโรงเรียน	18	54.5
ไปโรงเรียนสาย	3	9.1
รวม	33	100

หมายเหตุ จำนวน 33 ครอบครัว ไม่ใช่จำนวนครอบครัวแท้จริงที่มีบุตรมีปัญหาในการเรียน เพราะบางครอบครัวมีบุตรเรียนหนังสือหลายคน อาจมีปัญหาดังกล่าวกัน ดังนั้น จำนวนครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องการเรียนของบุตรที่แท้จริงจะน้อยกว่านี้

สาเหตุที่มีปัญหาเรื่องการขาดโรงเรียนมากที่สุด เนื่องมาจากต้องช่วยแม่เลี้ยงน้อง ช่วยแม่ทำงานบ้าน ไม่สบาย ไม่มีเงินไปเรียน ไม่ชอบเรียน เป็นต้น

ปัญหาความเดือดร้อนที่ครอบครัวผู้ได้รับการสงเคราะห์ประสบ

ในจำนวนครอบครัวที่ได้รับการสงเคราะห์จากกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 50 ครอบครัว ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ครอบครัวผู้ได้รับการสงเคราะห์ดังกล่าวประสบปัญหาความเดือดร้อน จำแนกตามประเภทได้ดังนี้

1. มีฐานะยากจน รายได้น้อยไม่แน่นอนและมีบุตรมาก 17 ครอบครัว
2. หัวหน้าครอบครัว (สามีหรือภรรยา) เจ็บป่วย ประกอบอาชีพไม่ได้ ครอบครัวขาดรายได้ จำนวน 9 ครอบครัว
3. สามีทอดทิ้งครอบครัวไปมีภรรยาใหม่ ภรรยาต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ 8 ครอบครัว
4. สามีเสียชีวิต 7 ครอบครัว
5. หัวหน้าครอบครัวชราภาพและเจ็บป่วย มีบุตรหลานอยู่ในความอุปการะต้องเลี้ยงดู 4 ครอบครัว
6. ภรรยาคลอดบุตรใหม่ ๆ สุขภาพยังไม่แข็งแรง ประกอบอาชีพไม่ได้ 4 ครอบครัว
7. สามีจำคุกโทษฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครอง 1 ครอบครัว

ความช่วยเหลือที่ครอบครัวผู้ได้รับการสงเคราะห์เคยได้รับ จากทั้งหน่วยงาน

ราชการและเอกชน

1. บุตรอยู่ในความอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์ 4 ราย คือที่สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี 2 ราย สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านราชสีมา 1 ราย และสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด 1 ราย
2. ฝากบุตรอยู่ในความเลี้ยงดูของสถานรับเลี้ยงเด็ก ซีเอสเทอร์-เบอร์นาร์ค ตรีซารา ที่กล้วยน้ำไท 2 ราย
3. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาบุคคล ช่วยเหลือเป็นเงินในการสร้างและซ่อมแซมบ้าน 2 ราย
4. C.C.F. ช่วยเหลือค่าเล่าเรียนและค่าเสื้อผ้าให้แก่บุตร 1 ราย